

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"**

Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310

Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14,
приміщення 182, к. 83

Вих. 349/2026 від 01.10.2026 року

Міністру економіки та довкілля України

**Олександр КРАВЧЕНКУ
01008, Україна, м. Київ, вулиця М.
Грушевського, 12/2**

**щодо негативного впливу законопроекту №
16098 на підприємницьку діяльність та
стійкість фармацевтичного бізнесу**

Шановний Олександр Сергійовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України, Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Експертно-апеляційній раді з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України, засвідчує свою повагу та звертається щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про ціни і ціноутворення» (реєстр. № 16098 від 23.09.2026).

АФУ категорично не підтримує законопроект № 16098 та вважає його неприйнятним. Позиція Асоціації не зводиться до заперечення проти окремого розміру штрафу чи окремої редакційної конструкції. Запропонований підхід є хибним концептуально: законопроект істотно посилює каральну складову державного контролю без належного доведення того, що саме недостатність чинних санкцій є причиною порушень, без оцінки сукупного регуляторного навантаження на фармацевтичний сектор та без урахування воєнних ризиків, які держава сама офіційно визнає критичними для безперервного забезпечення населення лікарськими засобами.

Фіксовані штрафи у 51 000 та 102 000 гривень мають принципово різний фактичний вплив залежно від масштабу суб'єкта господарювання. Для великої компанії така сума може бути керованою операційною витратою; для одиначної аптеки, невеликого регіонального підприємства або аптечного закладу в сільській чи прифронтовій громаді вона може дорівнювати значній частині місячного фінансового результату. Формально однаковий штраф у таких умовах створює матеріально нерівний тягар і для малого бізнесу підвищує ризик втрати ліквідності, скорочення асортименту, відмови від окремих місць провадження діяльності або припинення роботи.

Нерівномірність фінансового впливу має системне значення для стійкості аптечного сектору. Великі оператори мають ширші можливості розподіляти регуляторні витрати між значною кількістю місць провадження діяльності, тоді як для невеликих і регіональних суб'єктів один значний штраф може поставити під сумнів подальшу роботу конкретної аптеки. У підсумку ризик переноситься з підприємства на пацієнта: скорочення аптечної присутності, особливо у малих громадах, безпосередньо погіршує фізичну доступність лікарських засобів.

Фармацевтичний сектор одночасно адаптується до масштабних змін у ціноутворенні та обігу лікарських засобів. Діють реферування та обов'язкове декларування граничних оптово-відпускних цін, Національний каталог цін, розрахунок граничних роздрібних цін, обмеження торговельних і постачальницько-збутових надбавок, спеціальні вимоги щодо маркетингових та

інших послуг, посилений моніторинг, нові підходи до ліцензування і цифрового обліку. Оцінювати нове посилення відповідальності без урахування сукупного навантаження означає ігнорувати реальну кількість одночасних змін, які бізнес уже впроваджує під час війни.

Оцінка законопроекту не може зводитися до можливого збільшення надходжень від штрафів. Санкція є засобом забезпечення правопорядку, а не джерелом бюджетних доходів. Розширення санкційного поля одночасно збільшує ризики адміністративного та судового оскарження, витрати органів контролю на доказування і супровід спорів, а для бізнесу – непродуктивні витрати, що вилючають ресурси з підтримання запасів, логістики, енергетичної автономності та роботи аптек у складних регіонах.

Підприємства галузі одночасно несуть витрати на відновлення знищених запасів і приміщень, резервні склади, диверсифікацію логістики, генератори, системи безперебійного живлення, захищені канали зв'язку, укриття, охорону, евакуацію персоналу, заміну обладнання, підтримання температурних режимів під час відключень електроенергії, кадровий дефіцит та роботу у громадах із підвищеним безпековим ризиком. Це витрати не на підвищення прибутковості, а на фізичне збереження можливості постачати ліки. Посилення санкційного навантаження саме в цей період є регуляторно необґрунтованим і суперечить завданню збереження стійкості фармацевтичної логістики.

Доступність лікарських засобів не може зводитися до арифметичного показника ціни однієї упаковки. Вона включає фізичну наявність препарату, достатній асортимент, безперервність поставок, можливість утримувати аптеку у невеликій громаді, роботу в прифронтових районах та спроможність дистриб'ютора формувати резервний товарний запас. Регулювання, яке збільшує ризик закриття економічно вразливих аптек або скорочує готовність бізнесу підтримувати малорентабельні локації, може формально посилити контроль за ціною і одночасно погіршити реальний доступ пацієнта до ліків.

У сукупності наведене свідчить, що законопроект № 16098 має не окремі техніко-юридичні недоліки, а хибну регуляторну конструкцію. Він намагається вирішити складну проблему ціноутворення механічним збільшенням відповідальності, не доводить необхідності такого втручання, посилює ризики для малого і середнього бізнесу, фармацевтичної логістики та фізичної доступності лікарських засобів, а також створює додатковий тиск на галузь у момент системних воєнних втрат. За таких обставин АФУ вважає неприйнятним прийняття законопроекту як за основу, так і в цілому.

Враховуючи викладене, АФУ просить Міністерство економіки та довкілля України:

1. Розглянути проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про ціни і ціноутворення» (реєстр. № 16098 від 23.09.2026) з точки зору його впливу на умови здійснення господарської діяльності, підприємницьке середовище, регуляторне навантаження та економічну спроможність суб'єктів господарювання виконувати встановлені державою вимоги.

2. Оцінити обґрунтованість запропонованого кратного збільшення санкцій з урахуванням уже чинних механізмів відповідальності та державного контролю у сфері ціноутворення, а також встановити, чи підтверджується фактичними даними необхідність саме такого рівня посилення відповідальності.

3. Окремо оцінити відповідність запропонованого регулювання принципам доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, передбачуваності та прозорості державної регуляторної політики, зокрема співвідношення очікуваного позитивного ефекту від збільшення санкцій із можливими економічними втратами та додатковим навантаженням для суб'єктів господарювання.

4. Оцінити сукупний регуляторний та економічний вплив законопроекту на суб'єктів фармацевтичного сектору з урахуванням одночасної дії механізмів державного регулювання цін, декларування цін, обмеження торговельних і постачальницько-збутових надбавок, вимог щодо маркетингових послуг, ліцензування, цифрового обліку та інших чинних регуляторних вимог.

5. Окремо врахувати непропорційність фактичного впливу фіксованих штрафів на суб'єктів господарювання різного масштабу та оцінити ризики для малого і середнього підприємництва, зокрема одиничних аптек, регіональних операторів та суб'єктів, які працюють у сільських, віддалених і прифронтових громадах.

6. Оцінити можливі економічні наслідки законопроекту для оборотного капіталу підприємств, обсягів товарних запасів, зайнятості, інвестицій у розвиток і безпеку, збереження економічно малорентабельних місць провадження діяльності та стійкості фармацевтичної логістики.

7. Врахувати при формуванні позиції Міністерства додаткові витрати фармацевтичних підприємств, зумовлені воєнним станом, зокрема витрати на відновлення знищених активів, резервні складські потужності, диверсифікацію логістики, автономне енергозабезпечення, підтримання температурних режимів, захист персоналу та продовження роботи у громадах із підвищеним безпековим ризиком.

8. Оцінити ризик того, що істотне санкційне навантаження без належної диференціації може призвести до скорочення господарської діяльності, закриття економічно вразливих аптек, скорочення асортименту і товарних запасів та, як наслідок, негативно вплинути на конкуренцію й доступність лікарських засобів.

9. Окремо проаналізувати, чи забезпечує законопроект належний баланс між необхідністю державного контролю у сфері ціноутворення та недопущенням надмірного регуляторного втручання у господарську діяльність.

10. У межах компетенції Міністерства сформувати позицію щодо економічної та регуляторної доцільності законопроекту № 16098 та врахувати викладені у цьому зверненні зауваження під час опрацювання законопроекту центральними органами виконавчої влади.

11. У разі встановлення відсутності належного обґрунтування необхідності кратного збільшення санкцій, непропорційності запропонованого регулювання або істотних негативних наслідків для підприємницького середовища відобразити відповідні зауваження у позиції Міністерства та пропозиціях до законопроекту № 16098.

12. Довести сформовану позицію Міністерства щодо законопроекту № 16098 до Кабінету Міністрів України та інших суб'єктів законодавчого процесу в межах установленної процедури його опрацювання.

13. З огляду на сукупність наведених у зверненні економічних і регуляторних ризиків розглянути можливість висловлення позиції щодо недоцільності прийняття законопроекту № 16098 у запропонованій редакції.

14. Повідомити АФУ про результати розгляду цього звернення, сформовану позицію Міністерства та вжиті в межах компетенції заходи.

Просимо проінформувати Громадську організацію «Асоціація фармацевтів України» про результати розгляду цього звернення у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: **01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщення 182, к. 83.**

**З повагою,
Голова Організації
Голова Правління Організації**

Анастасія РИЖУК